

TAK

BEZPIECZNEJ ZABAWCE

KONTROLA
BEZPIECZEŃSTWA
CHEMICZNEGO
ZABAWEK
FTALANY

I KWARTAŁ 2021

U·K·K

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

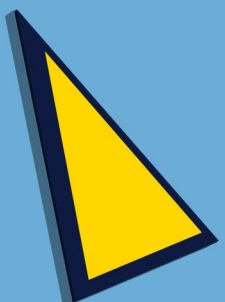
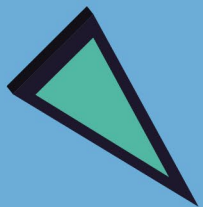

Termin: styczeń- kwiecień 2021 roku

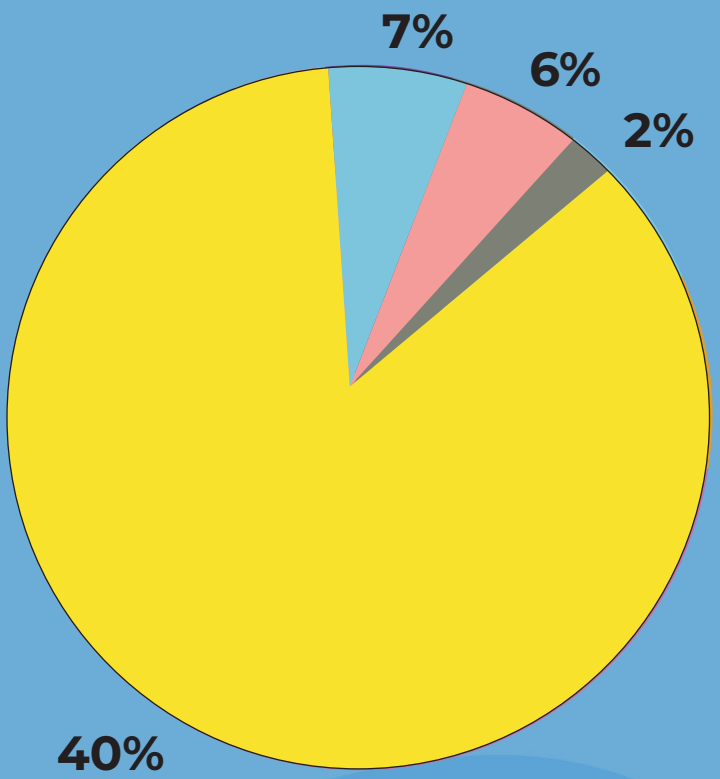
Kontrolujący w ramach planu: 16 wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej.

Cel kontroli: ocena, czy zabawki oferowane na rynku polskim spełniają wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 20 października 2016 r. w sprawie wymagań dla zabawek¹ i są bezpieczne dla dzieci, w tym poprzez badania laboratoryjne właściwości chemicznych, przeprowadzone w laboratorium UOKiK.

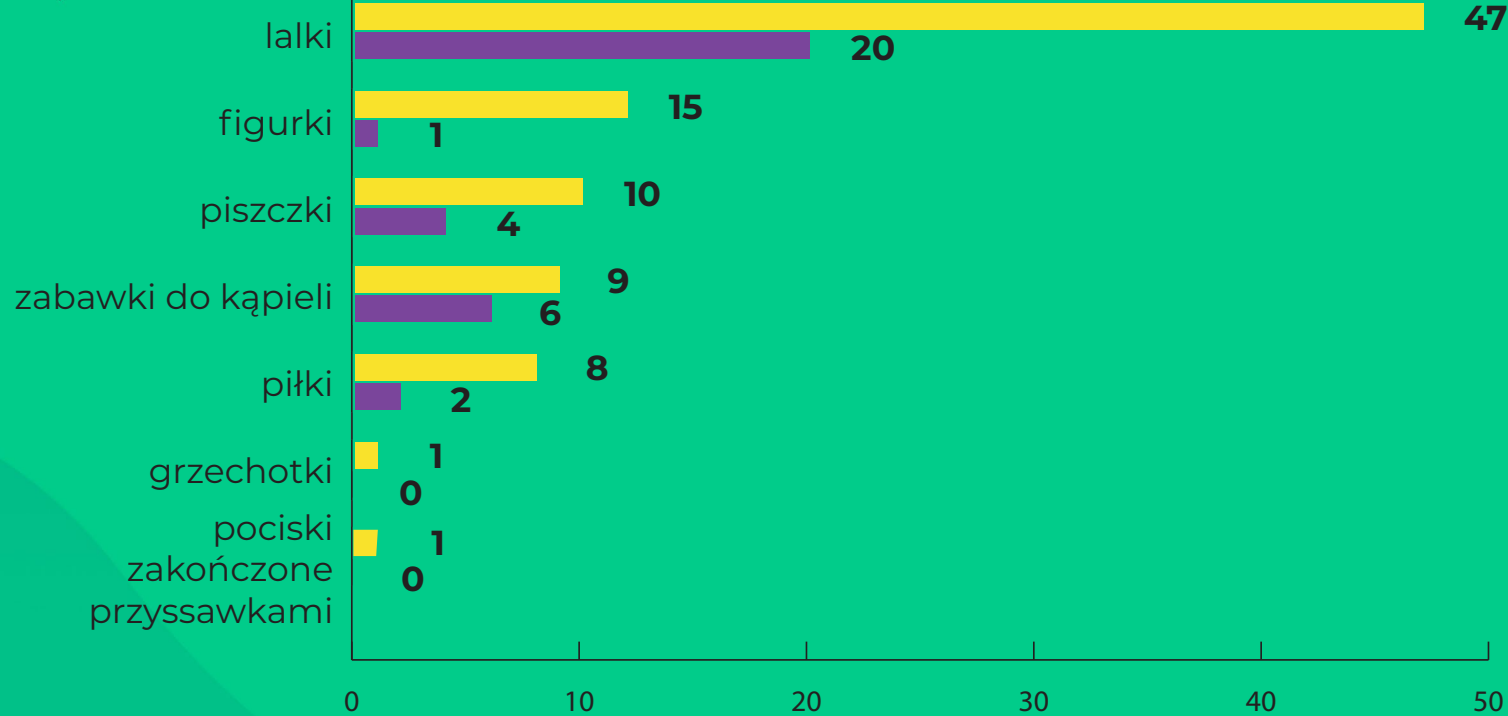
Rodzaj podmiotu kontrolowanego	Liczba skontrolowanych podmiotów danego rodzaju	Liczba skontrolowanych zabawek	Liczba zakwestionowanych zabawek	Procentowy udział zakwestionowanych zabawek
Producent	1	2	0	0%
Importer	1	2	0	0%
Dystrybutor - sprzedawca hurtowy	17	28	12	43%
Dystrybutor - sprzedawca detaliczny	22	35	14	40%
Dystrybutor - sklep wielkopowierzchniowy	17	27	7	26%
Razem	58	93	33	35%

- import
- Polska
- kraje UE
- nie ustalono

POCHODZENIE SKONTROLOWANYCH ZABAWEK

LICZBA ZABAWEK SKONTROLOWANYCH I ZAKWESTIONOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH KATEGORIACH

■ skontrolowane
■ zakwestionowane

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

Wyniki kontroli:

Najwięcej objętych kontrolą zabawek pochodziło z Chin (76). Z 76 zabawek zakwestionowano 30, co stanowi 39% wśród zabawek pochodzenia chińskiego. Wśród zabawek pochodzących z krajów Unii Europejskiej pod względem formalnym zakwestionowano tylko jedną zabawkę do kąpielii, która miała nieprawidłowo sporządzoną deklarację zgodności (pochodziła z Holandii). Żadna zabawka wyprodukowana w Polsce nie była kwestionowana.

Łącznie skontrolowano 93 modele zabawek, kwestionując 33 z nich, co stanowi 35,5% ogółu skontrolowanych zabawek. Najliczniejszą grupą zakwestionowanych zabawek były lalki (21,5% ogółu skontrolowanych). W kategorii „lalki” jako jedynej odnotowano wszystkie stwierdzone niezgodności, zarówno formalne, jak i dotyczące właściwości chemicznych, wykryte w wyniku badań laboratoryjnych.

Stwierdzone niezgodności formalne głównie polegały na:

- braku danych producenta (w 13 przypadkach – lalki, piszczałki, figurka i zabawka do kąpielii);
- braku wymaganych ostrzeżeń lub niezasadnym ich umieszczeniu (w 12 przypadkach – lalki, piszczałki, zabawki do kąpielii);
- nieprawidłowo sporządzonej lub braku deklaracji zgodności (w 8 przypadkach – piszczałki, lalka, zabawki do kąpielii);
- niewskazaniu ryzyka związanego z użytkowaniem zabawki (w 8 przypadkach – lalki, zabawka do kąpielii);
- braku danych importera (w 7 przypadkach – lalki, piszczałki, zabawka do kąpielii);
- braku oznakowania CE (w 2 przypadkach – lalki);
- braku informacji umożliwiającej identyfikację zabawki (w 1 przypadku – lalka).

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

Badania laboratoryjne:

W Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej UOKiK w Łodzi przeprowadzono łącznie 90 badań laboratoryjnych zabawek pod kątem występowania ftalanów², stwierdzając przekroczenie dopuszczalnego stężenia tych substancji w 18 zabawkach – 20% zabawek zbadanych laboratoryjnie [np.: ftalan diizobutyli (DIBP) w ilości (39,3±4,4)% w piłce, ftalan bis(2-etyloheksyl) (DEHP) w ilości 20,3% w głowie lalki]. Podobnie jak w przypadku niezgodności formalnych, najczęściej niedopuszczalne stężenie ftalanów stwierdzano w lalkach, (16% ogółu przebadanych zabawek).

Działania Inspekcji Handlowej:

Inspektorzy IH w 11 przypadkach stwierdzenia niezgodności formalnych (np. brak wymaganych ostrzeżeń, brak informacji identyfikujących producenta oraz importera) wystąpili do przedsiębiorców, odpowiedzialnych za wprowadzenie zabawki do obrotu, z wnioskiem o podjęcie działań naprawczych³. Do momentu sporządzenia informacji, podmioty odpowiedzialne usunęły niezgodności formalne wobec 5 zabawek. Wydano 4 decyzje zakazujące udostępniania zabawek⁴, wszystkie dotyczyły lalek. Jednocześnie inspektorzy IH skierowali do Prezesa UOKiK 8 wniosków o wszczęcie postępowań administracyjnych⁵ (również wszystkie dotyczyły lalek). W 6 przypadkach UOKiK analizuje akta sprawy, 2 postępowania wszczęto i są w toku.

Ogólne wnioski z kontroli:

W przypadku niezgodności formalnych najczęściej kwestionowano brak danych identyfikujących producenta oraz prawidłowość umieszczenia na zabawkach wymaganych ostrzeżeń. To najczęściej występujące nieprawidłowości formalne. Oznacza to, że konsumenci nie są właściwie poinformowani, jaki podmiot jest odpowiedzialny za zabawkę oraz mogą niewystarczająco przeciwdziałać zagrożeniu jakie niesie zabawa zabawką (brak ostrzeżeń).

Odsetek zabawek, w których stwierdzono przekroczenie zawartości ftalanów wyniósł 20% zabawek przebadanych laboratoryjnie. W latach poprzednich było to odpowiednio: 23% - w 2020 r., 28% - w IV kwartale 2019 r. Zatem odsetek zabawek zawierających niedozwolone ftalany z roku na rok spada. Największy odsetek zabawek, w których stwierdzane jest przekroczenie stężenia ftalanów, stanowią lalki (w miękkich elementach wykonane z PCW, np. głowie czy kończynach).

Równocześnie z kontrolami planowymi zabawek, które inspektorzy IH prowadzili na rynku, realizowany był wspólny projekt KAS, IH i UOKiK w obszarze bezpieczeństwa chemicznego zabawek (ftalany) w okresie luty-marzec 2021 r. W ramach projektu pobrano 58 próbek do badań laboratoryjnych, z czego aż w 21 z nich stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego stężenia ftalanów. Łącznie działania podjęte przez

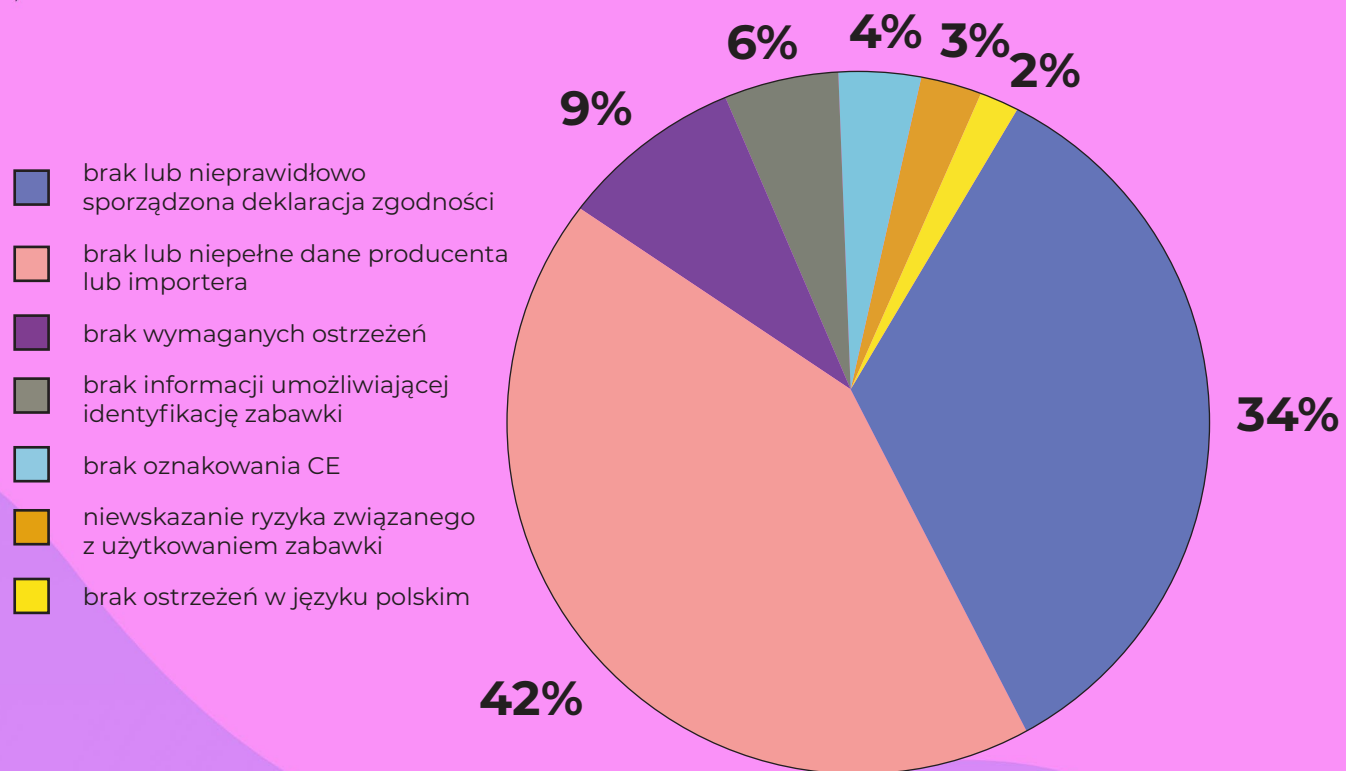
funkcjonariuszy celnych objęły ponad 316 tys. sztuk zabawek, z czego zakwestionowano ponad 114 tys. z nich (ok. 36%) pod względem formalnym lub właściwości chemicznych.

Porównując odsetek stwierdzonych niezgodności formalnych w ramach wspólnego projektu do działań planowych, należy zauważyć, że zarówno w przypadku wspólnego projektu, jak i planowych kontroli, najczęściej wykrywane niezgodności (ponad 40%) dotyczyły braku informacji identyfikujących importera lub producenta, co oznacza, że w przypadku problemów z zabawką, nabywca nie będzie w stanie zwrócić się do podmiotu odpowiedzialnego, a także utrudnia to podejmowanie działań kontrolnych.

W przypadku deklaracji zgodności zanotowano aż 34% udział niezgodności w ramach wspólnego projektu w stosunku do 16% stwierdzonych w wyniku kontroli planowej, co może oznaczać, że prawidłowe dokumenty dosyłane są później lub poprawiane w ramach działań naprawczych przez uprawnione do tego podmioty.

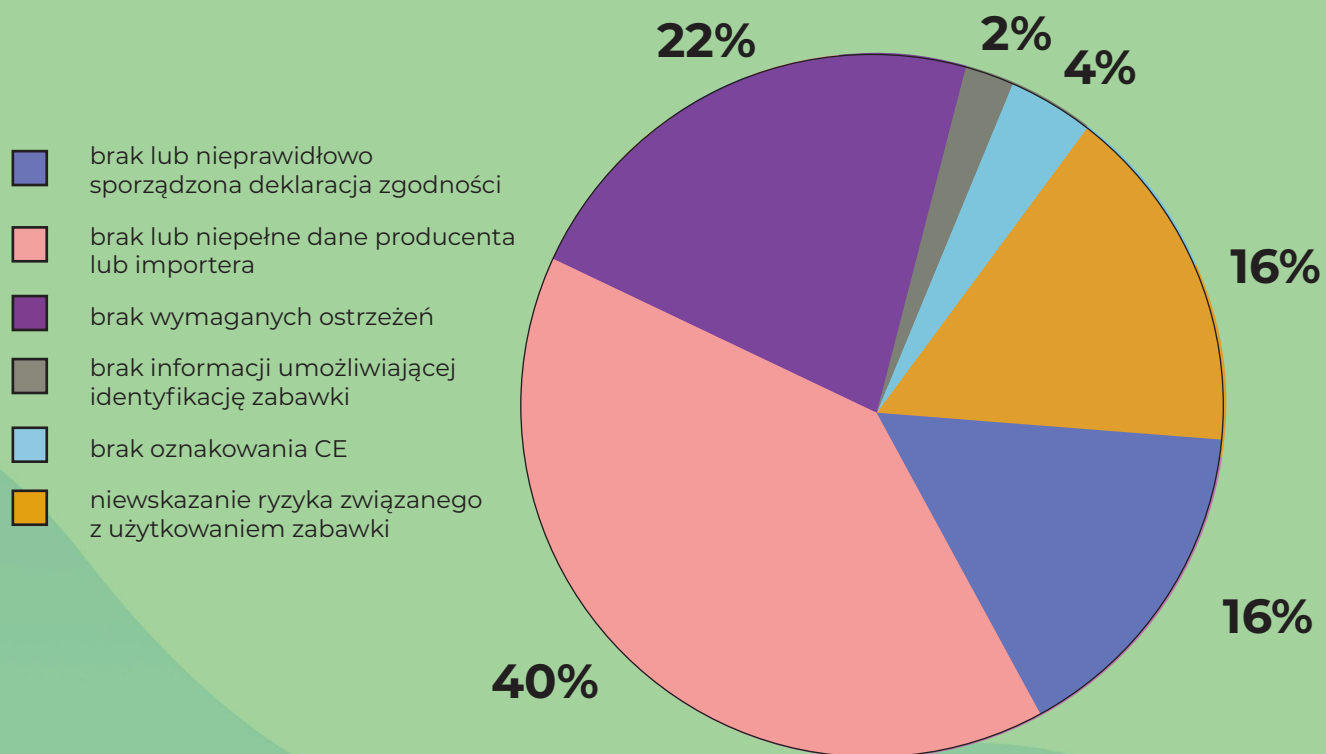
Różnica w przypadku niezgodności dotyczących ostrzeżeń (9% w projekcie i 22% w kontroli planowej) wykazująca odwrotny stosunek, może oznaczać, że doświadczeni inspektorzy IH zwracają większą uwagę na ten aspekt.

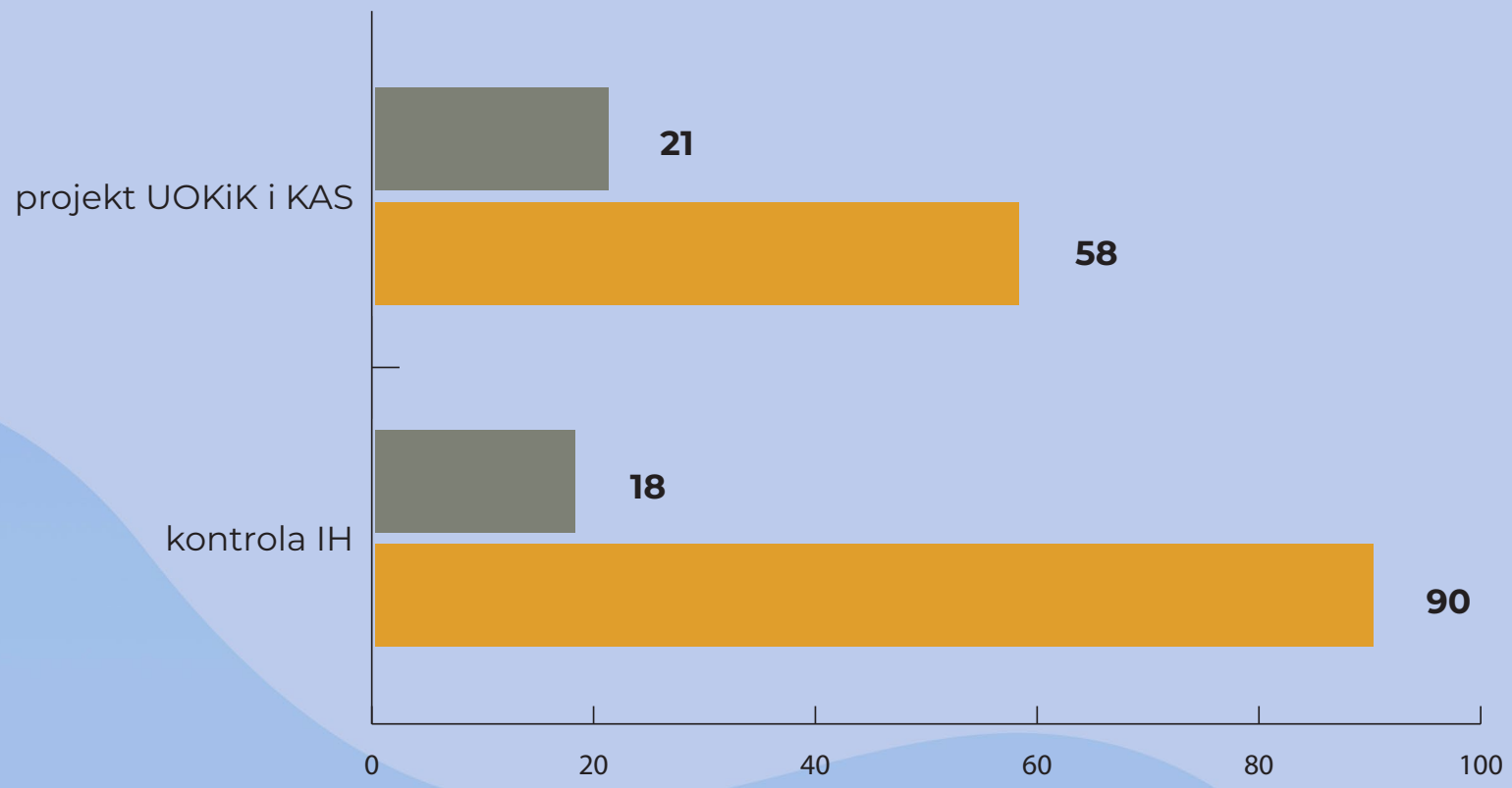
NIEZGODNOŚCI FORMALNE STWIERDZONE W RAMACH WSPÓLNEGO PROJEKTU

NIEZGODNOŚCI FORMALNE STWIERDZONE PODCZAS KONTROLI PLANOWEJ

STOSUNEK ZABAWEK PRZEBADANYCH LABORATORYJNIE DO NIEBEZPIECZNYCH

- niezgodne
- przebadane

TAK BEZPIECZNEJ ZABAWCE

W zabawkach sprawdzanych w ramach wspólnego projektu wykazano większy udział niezgodności polegającej na braku informacji umożliwiającej identyfikację zabawki (6% w stosunku do 2% w kontroli planowej), co pokazuje, że przed udostępnieniem zabawki na rynku, podmioty odpowiedzialne usuwały te niezgodności. Natomiast w przypadku zabawek zatrzymanych na granicy sporadycznie (2%) pojawiała się niezgodność związana z brakiem tłumaczenia na język polski wymaganych ostrzeżeń.

W obu działaniach najczęściej kontrolowano lalki: w projekcie stanowiły one 59% wszystkich zabawek objętych działaniem, a podczas kontroli planowych IH – 51%.

Dane zaprezentowane na wykresie ze str. 10 pokazują, że odsetek zabawek importowanych do Polski, w których stwierdzono łamanie w niedozwolonym stężeniu jest wyższy o 11 punktów procentowych (wyniósł

31% w stosunku do 20% wykrytych podczas kontroli planowych), niż tych zabawek, które znalazły się już w obrocie. Zatem kontrole podejmowane na granicy w zakresie bezpieczeństwa chemicznego, pozwalają skutecznie wyeliminować dużą część niebezpiecznych zabawek, zanim trafią one do sklepów.

W latach 2018–2020 wydano w sumie 577 decyzji administracyjnych w związku z wykryciem niezgodności w zabawkach, w których nakazano wycofanie ich z obrotu lub umorzono postępowanie, w związku z podjęciem skutecznych działań przez stronę (209 decyzji w 2018 r, 183 decyzji w 2019 r. oraz 185 decyzji w 2020 r.). Wśród nich znajdowały się również sprawy dotyczące zabawek, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego stężenia ftalanów.

Przypisy końcowe

1. Dz. U. z 2019 r., poz. 1816
2. Dopuszczalne stężenie ftalanów w zabawkach to 0,1% w stosunku do masy materiału z dodatkiem plastyfikatorów.
3. Art. 75 ust. 3 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2021 r. poz. 514, dalej: uosozinr)
4. Na podstawie art. 75 ust. 1 uosozinr, organ może zakazać udostępniania wyrobu , który stwarza poważne zagrożenie na 3 miesiące. Prezes UOKiK może przedłużyć okres obowiązywania zakazu do czasu zakończenia postępowania (art. 78 uosozinr).
5. Art. 75 pkt.4 pkt 1) uosozinr